

През последните 25 години икономическата дейност търговия, обслужване и ремонт на автомобили и мотоциклети е една от най-бързо развиващите се в страната. Въвеждането на свободна и неограничена търговия с нови и употребявани автомобили и мотоциклети, както и включването на България в обширния единен европейски пазар, доведе до изключително увеличаване на броя на автомобили и мотоциклети, както и до много голямо разнообразие на марки и модели.

Работещите в тази дейност се трудят при много специфични условия на труд. Тази ситуация, както и съчетаването на много и различни производствени фактори в тази сфера я превръща в една от рисковите по отношение на работната среда.

Ето най-често срещаните рискове:

Физически рискове

- Свързани с прякото и непряко ултра-виолетово и инфрачервено лъчение (особено при заваряване);
- Свързани с микровълнова и радиочестотна радиация (особено когато се заваряват отделни панели);

- Свързани с вибрация ръка-рамо от електрически инструменти;
- Свързани с прекомерен шум (на моменти над 90db), особено при ковашки работи или при тестване на двигателя;
- Свързани с високи и ниски температури, особено в открити сервиси и гаражи и по време на пътно-аварийни работи.

Рискове от химични вещества

- Свързани с широк спектър от промишлени химикали, включително тежки метали, съдържащи се в спирачната течност, отстраняване грес, дезинфектанти, смазочни материали, метал, почистващи течности, бои, гориво, разтворители и т.н., което може да доведе до различни форми на хронично отравяне;
- Свързани с кожни заболявания (различни видове дерматити, кожни реакции на свръхчувствителност, екзема, дразнене от масло и т.н.), причинени от различни химически вещества, като

Внимавай! Винаги дръж подредено работното си място!

лепила, азбест, антифриз, спирачни течности, епоксидни, бензин, масло, никел, колофон и т.н.;

- Свързани с дразнене на очите, замайване, гадене, респираторни проблеми, главоболие, и т.н., причинени от контакт с дразнещи химикали, правове и изгорели газове и т.н.;

- Свързани с азбестоза и мезотелиом, причинени от азбестов прах от операциите по почистване и обработка на спирачните барабани;

- Свързани с хронични отравяния поради контакт с олово и прахообразни частици от него (особено при ремонт на радиатори, при работа с акумулатори, заваряване, използване на бои и смазочни материали и т.н.);

- Свързани с хематологични промени поради контакт с разтворители като бензол и неговите производни, толуен, ксилен и др.;

- Свързани с повишен риск от рак поради вдишване на дизелово изгорели газове или контакт с някои тежки метали и техните съединения, азбест, бензол, и т.н.;

- Свързани с повишен риск от органично увреждане на мозъка в резултат на вдишване на дизелово изгорели газове;

- Свързани с остро дразнене на очите и лигавиците, главоболие, респираторни проблеми, стягане в гръдния кош, поради вдишване на газове и сажди;

- Свързани със стомашно-чревни разстройства, дължащи се на постоянно или случайно вдишване на изпарения на лепила;

- Свързани с попадане върху тялото на корозивни и реактивни химикали, които могат да причинят нараняване на очите, кожата и т.н.

Биологични опасности

- Свързани с инфекции в резултат на зараждане и развитие на микроорганизми в някои лепила.

Ергономични, психо-социални и организационни фактори

- Свързани с остри мускулно-скелетни увреждания (фрактури и размествания на междупрешленните дискове, сухожилията, херния и т.н.), причинени от физическо пренапрежение и грешна комбинация от тегло и поза при повдигане и преместване на тежки товари;

- Свързани с травми, включително синдром на карпалния тунел, причинено от продължителна повтаряща се работа;

- Свързани с риска от насилие (включително от недоволни клиенти);

- Свързани с психологически стрес на работното място при натиск за изпълнението на служебни задачи в много къси срокове.

Как да работя безопасно при техническо обслужване и ремонт на автомобили

- Преди започване на ремонт на автомобили, работникът е длъжен да провери състоянието и подготовката на работните места, съоръженията и инструментите във връзка с безопасното изпълнение на ремонта.

- Разглобяването и ремонта на автомобилите, може да започне след като се поставят на съответното работно място за разглобяване добре измити и почистени.

- **Запомни!** Свалянето на тежки и големи части от автомобилите, трябва да става с помощта на повдигателни съоръжения или други приспособления, добре придържани, за да се избегне падането им.

- **Внимание!** Забранено е да се работи

под и над повдигнатите с крик и/или други повдигателни устройства, неукрепени части на автомобила – двигател, преден, заден мост и др.

- Използването на ръчни повдигателни крикове трябва да става след предварителна проверка на изправното им състояние и действие. При констатиране на дефекти по тях не се разрешава употребата им.

- Забранено е по автомобилите да се оставят инструменти и разглобени части на места, където при най-малкото сътресение е възможно тяхното падане.

- **Внимание!** Сеченето на болтове, нитове и други, трябва да става така, че отсечените глави да не удрят работещите в съседство работници.

- **Опасност!** Забранено е удължаването на гаечен ключ с друг такъв, както и поставянето на железни пластинки между ключа и гайката при развинт-

ването ѝ. Удължаването да става само със специален удължител.

- **Опасност!** Забранено е отвиването на гайки с чук и секач.

- **Опасност!** Забранено е отварянето на металните запушалки на спирачки, когато те се намират под налягане.

- Заваръчните работи по автомобила, трябва да се извършват само от лица, имащи съответната квалификация, както и в съответствие със специалните правилници.

- Регулирането на клапаните на двигателя, трябва да се извършва само при покой на автомобила.

- **Внимание!** Абсолютно се забранява на лица, неспособни да управляват автомобила, да извършват каквото и да било за неговото придвижване (за изпробване след регулировка и ремонт, за сдаване и приемане и др.).

При бояджийски работи винаги ползвай пълен комплект предпазни средства!

- При сглобяване на отделни части по автомобила, съвпадането на отворите (дупките), трябва да се проверява с метален прибор, а не с пръсти.

- Забранено е безразборното поставяне на частите и нахвърлянето им едни върху други.

- При пренасяне на тежки части повече от 16-20 кг., не се допуска участието на жени и младежи под 18 годишна възраст.

- Скоростта на движение на автомобилите в гаража или района на сервиза да се съобразява с конкретната обстановка.

- **Внимание!** В помещенията, където се извършват бояджийски работи, регулировъчно, акумулаторно отделение и работните места с разлят бензин и нафта е забранено пушенето на цигари, паленето на открит огън, включително и заваръчни работи.

- Цялата площ на работното място и

района на сервизната работилница, трябва да се поддържат постоянно чисти. Всякакво замърсяване с масло и нафта незабавно да се почиства.

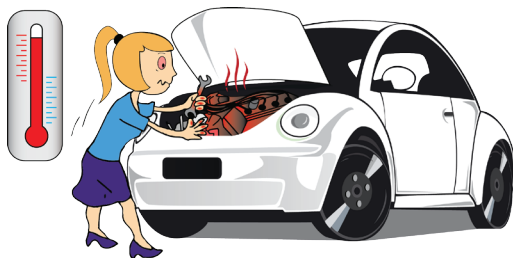
- **Внимание!** На стенда за регулиране на двигателите, освен вентилация е необходимо да има черво за съединяване на изпускателната тръба, за отвеждане на газовете от помещението.

- Всички съоръжения (менгемета, настолни бормашины, наковални и др.), трябва да бъдат прикрепени стабилно към работните места.

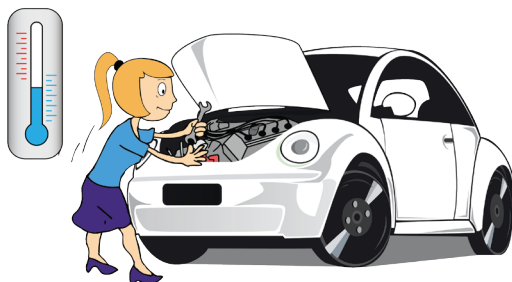
- **Внимание!** Ако в сервиза има канал, на който не се работи, то той трябва да бъде ограден.

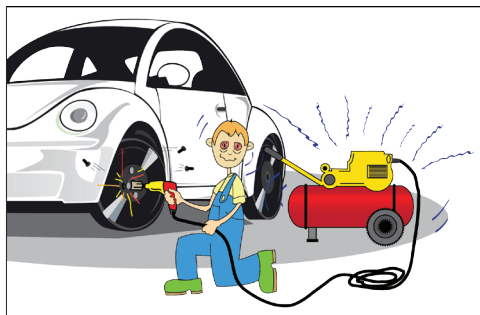
- При отделно вдигане на предната или задната част на автомобила, трябва да се използват специални приспособления или стойки за укрепване против евентуално пропадане.

- При ремонт, автомобилните гуми отпред и отзад се надклинват със спе-

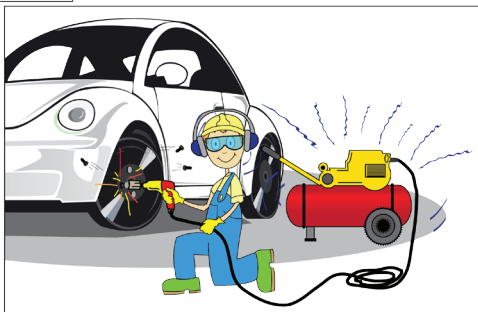

Внимание! Винаги работи по автомобила при изстинал двигател!

При работа с компресор винаги използвай лични предпазни средства!

циални дървени или железни клинове.

- Всички инструменти, трябва да бъдат напълно изправни и окомплектовани.

Опасност! Абсолютно е забранено измиването на авточасти с бензин. Това да става в специално обзаведени вани с миелци препарати, далеч от открит огън.

Как да работя безопасно с антифриз

1. Работниците, водачите и лицата, които имат съприкосновение с антифриз трябва да са съответно инструктирани.

Забранено е допускането до работа с антифриз на работници, водачи и лица, които не са инструктирани за транспортирането, съхранението и раздаването на антифриз, употребата му като охлаждащо средство, за личната профилактика, специално работно облекло, личните и други предпазни средства при работа с антифриз.

2. Съхраняването и транспортирането на антифриз да се извършва в чисти и изправни съдове без прокапвания и течове, с плътно затварящи се капачки или завинтващи се пробки.

3. **Внимание!** Върху съдовете да има надпис с едър шрифт „ОТРОВНО“ и съответния знак за отровни вещества.

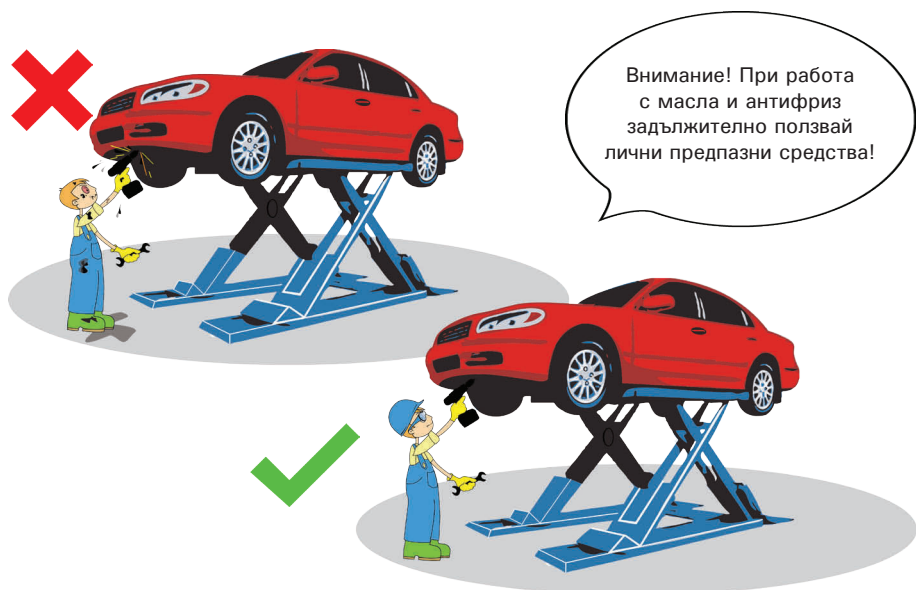
4. Забранено е съхраняването и транспортирането на антифриз в съдове, които не отговарят на съответните изисквания.

5. **Опасност!** Забранено е всмукването с уста на антифриз, посредством тръбички или маркучи.

6. Забранено е съхранението на други течности в съдове, в които е имало антифриз, ако същите не са основно почиствени и обезвредени.

Как да работя безопасно при гресиране и смяна на масла

1. Постовите за гресиране и смяна на

масла на МПС да се устройват в самостоятелни или общи закрити помещения, облицовани с фаянсови плочки или с друго водонепроницаемо покритие, позволяващо лесното им почистване. Подът трябва да бъде негорим, водонепроницаем и непопиващ горивно-смазочните материали.

2. Контактните излази за преносимите ръчни лампи на постове за гресиране и смяна на масла да са с напрежение до 36 волта.

3. Забранено е ползването на подемници, на които повдигателните механизми не осигуряват задържане на повдигнатото моторно превозно средство на установената височина.

4. След установяването на МПС на поста за гресиране и смяна на масла, ползващия поста трябва да вземе мерки срещу самоволното му придвижване.

5. Забранено е стоенето на лица под повдигнатото за гресиране или смяна на масла МПС, които не са заангажирани в тези дейности.

6. Забранено е замърсяването на постове за гресиране и смяна на масла с от-

падъчна грес или с масла. При случайно замърсяване на пода, ползващият поста е длъжен веднага да почисти мястото и обезопаси срещу евентуално подхлъзване.

7. Замърсените с грес или масла почистващи материали (парцали), шпакли, пяск, трици и други материали, да се събират в металически съдове с плътно затварящи се капаци. Съдържанието на същите в края на работата да се изхвърля на определените за целта места.

8. Забранено е почистването на пода на помещението или на постове за гресиране и смяна на масла с леснозапалителни течности.

9. Забранено е пушенето и ползването на открит огън на поста за гресиране и смяна на масла при работни условия.

Как да работя безопасно с крик

1. При работа с крик със зъбна рейка, храповият механизъм трябва да бъде напълно изправен.

2. **Внимание!** В основата на крика да се подлага дървено трупче.

3. Ръчните крикове да имат изправни приспособления, които да предотвратят самопускане на товара при спиране на повдигането или винтовете им да бъдат самоспиращи.

4. Хидравличните крикове да имат изправен предпазен клапан и плътни съединения.

5. Преди да се започне работа, след повдигне товарът да се укрепва допълнително.

6. Не се разрешава оставяне на товара върху крика без надзор.

7. **Внимание!** Освобождаването на криковете под повдигнат товар да става след укрепване на същия в повдигнато положение.

Как да работя безопасно с пароструйка

До работа с пароструйката се допускат

само лица, запознати с указанията за техническа експлоатация, и обучени на безопасни методи на работа.

- Пароструйката се използва само по предназначение. Не се допуска:

1. насочването на водната струя срещу човек, животно или електрически съоръжения;

2. оставяне на пароструйката без наблюдение по време на работа;

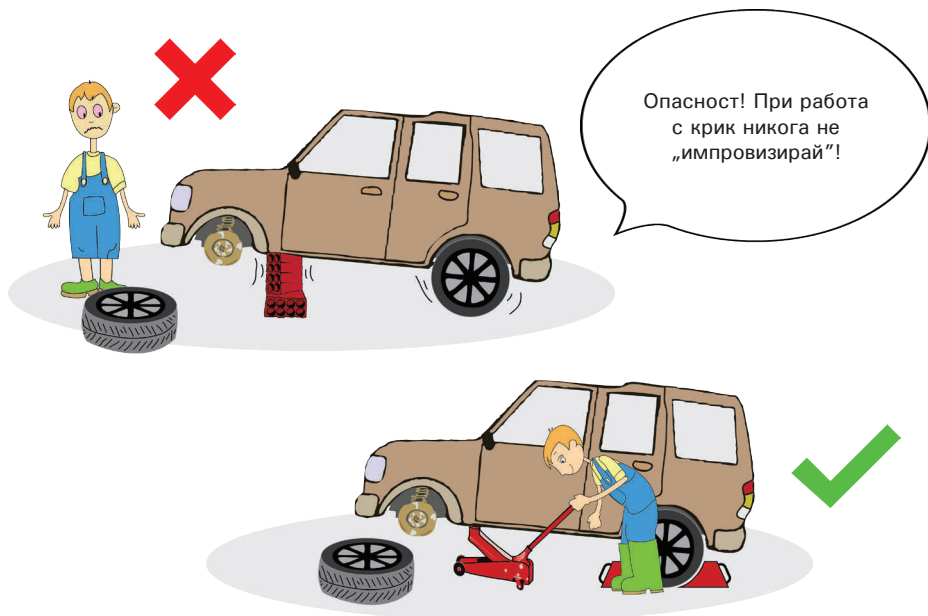
3. покриване на отвора за изгорелите газове;

4. миенето на материали, съдържащи азбест и други вредни за здравето вещества;

5. ползването на пароструйката от лица под 18 години;

6. при работа с гореща вода или пара да се стои пред струята или да се докосва нагорещената дюза.

- За безопасна експлоатация на пароструйката е необходимо същата да се

експлоатира в помещение, в което има достатъчно количество въздух и устойчив, без неравности и добре нивелиран под (основа).

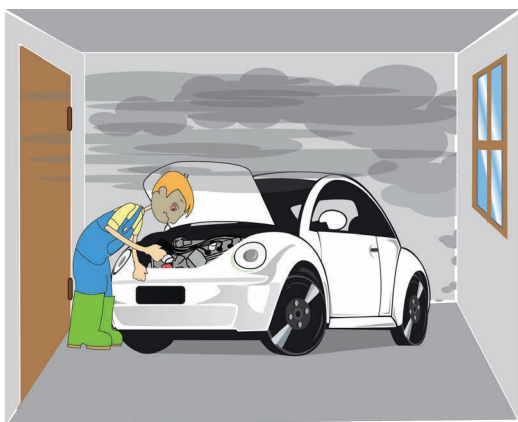
- По време на работа пароструйката трябва да се държи здраво, за да се преодолее пораздащия се въртящ момент от излизащата водна струя.

- Не се допуска измиване на автомобилни гуми (вентили) с пароструйката от раз-

стояние, по-малко от 40 см., поради риск от злополука (експлозия на гумите).

- Преди почистване на пароструйката същата трябва да се изключи от електрическото захранване.

- Забранява се извършването на ремонти по пароструйката от лица без необходимата квалификация.

Внимание! Винаги проветрявай производствените помещения!

